

Pagrindinės žinutės:

- Nepaisant neapibrėžtumo tarptautinėje aplinkoje, Lietuvos ekonomikos augimas išlieka veržlus
- Vidutiniu laikotarpiu mažėjanti užsienio paklausa lėtins Lietuvos eksporto augimą
- Socialinės apsaugos fondų perviršis lėmė teigiamą 2018 m. valdžios sektoriaus balansą
- Lietuvos fiskalinė politika gerina kryptį, tačiau išlieka prociklinė
- Dėl palankios automatinės skolos dinamikos, skolos ir BVP santykis vidutiniu laikotarpiu išsilaikys apie 37 proc. BVP

Makroekonominė perspektyva

2019 m. I ketvirtį Lietuvos ekonomikos augimas buvo veržlus: per metus bendrasis vidaus produktas išaugo 4,0 proc., t. y. 0,3 proc. p. daugiau, palyginus su praėjusių metų atitinkamu ketvirčiu. Augimą teigiamai veikė investicijos, eksportas ir vidaus paklausa. Privataus vartojimo augimą lėmė kylantis darbo užmokestis, sumažėjęs darbo apmokestinimas ir didesnės socialinės išmokos. Ūkio augimui svarbūs ir darbo jėgos išteklių. Užimtųjų pastaruoju metu Lietuvoje pagausėjo, bet demografinės tendencijos yra prastos ir suintensyvėjusi imigracija gali jų neatsverti. Nepaisant neapibrėžtumo tarptautinėje aplinkoje, Lietuvos ekonomikos augimas išlieka veržlus, tačiau vidutiniu laikotarpiu mažėjanti užsienio paklausa lėtins Lietuvos eksportą ir investicijas, o tai atitinkamai varžys ekonomikos augimą. Remiantis Finansų ministerijos pavasario projekcijomis, ekonomikos augimas 2019 m. turėtų siekti 2,6 proc., 2020 m. – 2,4 proc.

Trumpojo laikotarpio fiskalinė perspektyva

2018 m. valdžios sektoriaus perviršis sudarė 297,6 mln. Eur, arba 0,7 proc. BVP. Valdžios sektoriaus pajamos augo sparčiau nei išlaidos, tai lėmė 92,4 mln. Eur didesnį perviršį nei 2017 m. Fiskalinė institucija pažymi, kad teigiamą 2018 m. valdžios sektoriaus balansą lėmė socialinės apsaugos fondų perviršis. Skolos perfinansavimas ir mažesnės, nei planuota, valdžios sektoriaus išlaidos teigiamai veikia šio sektoriaus skolos dinamiką. Lyginant su pokriziniu laikotarpiu, valdžios sektoriaus ir kitų jo subsektorių skola mažėjo ir 2018 m. sudaro 34,2 proc. BVP.

Palanki 2019–2020 m. Lietuvos verslo ciklo padėtis įspėja apie būtinybę vykdyti neutralią fiskalinę politiką. Atsižvelgiant į struktūrinio valdžios sektoriaus pirminio balanso pablogėjimą 2019 ir 2020 m., Lietuvos fiskalinė politika išlieka prociklinė. Fiskalinės institucijos skaičiavimais, Lietuvos stabilumo 2019 m. programoje numatytų fiskalinių Vyriausybės pastangų neutraliai politikai nepakanka (2 pav.).

Vidutinio laikotarpio fiskalinė perspektyva

Fiskalinė institucija projektuoja, kad valdžios sektoriaus balansas 2019 m. sudarys 0,1 proc. BVP perviršį, 2020 m. – 0,2 proc. BVP deficitą (1 pav.). 2019–2020 m. valdžios sektoriaus balanso rodiklio rizikos veiksnių balansas neigiamas. Pastaruosius keletą metų valdžios sektoriaus skola balansavo ties 40 proc. BVP. Dėl palankios automatinės skolos dinamikos, valdžios sektoriaus skola vidutiniu laikotarpiu mažės ir 2019 m. sieks 37,1 proc., 2020 m. – 36,7 proc. BVP (3 pav.).

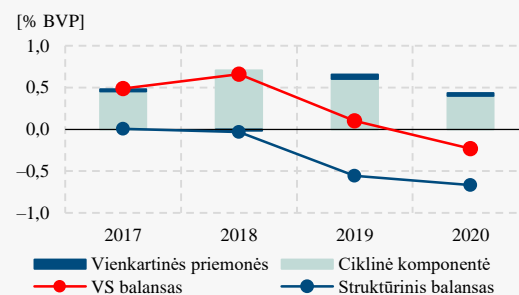
Fiskalinė sistema ir nacionalinės fiskalinės drausmės taisyklės

Fiskalinės institucijos vertinimu, 2018 m. buvo laikomasi fiskalinės drausmės taisyklių, išskyrus išlaidų augimo ribojimo taisyklę. Kadangi 2013–2017 m. valdžios sektoriaus balanso rodiklio aritmetinis vidurkis buvo neigiamas, 2018 m. išlaidų augimas turėjo būti ribojamas.

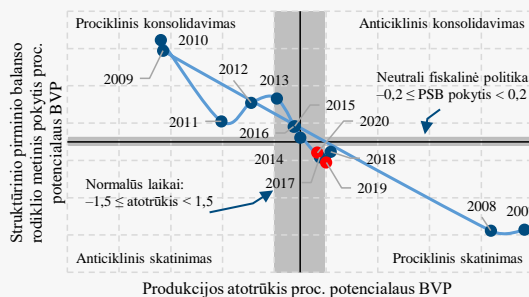
Pagrindinių rodiklių projekcijos

		2017	2018	2019 p	2020 p	2021 p
Realaus BVP augimas	[pokytis, %]	4,1	3,4	2,6	2,4	2,3
Produkcijos atotrūkis (FM)	[%]	2,6	2,9	2,0	0,9	0,2
Produkcijos atotrūkis (IFI)	[%]	1,1	1,8	1,5	1,0	0,5
VS balanso užduotis (FM)	[% BVP]	0,5	0,7	0,4	0,2	0,1
VS balansas (IFI)	[% BVP]	0,5	0,7	0,1	-0,2	-
VS skola (FM)	[% BVP]	39,4	34,2	37,0	36,2	35,4
VS skola (IFI)	[% BVP]	39,4	34,2	37,1	36,7	-
VS struktūrinis balansas (FM)	[% BVP]	-0,6	-0,5	-0,4	-0,3	0,0
VS struktūrinis balansas (IFI)	[% BVP]	0,0	0,0	-0,6	-0,7	-

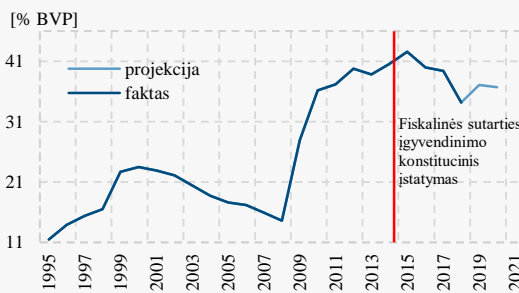
1 pav. Struktūrinis balansas

2 pav. Fiskalinės politikos kryptis

3 pav. Skolos ir BVP santykis

Šaltiniai:

FM: Lietuvos stabilumo 2019 metų programa, 2019-04-24.

IFI: Lietuvos stabilumo 2019 metų programos vertinimas, 2019-05-14.

p –projekcija.